

LABORATORIUM FOR PATOLOGI AS

Det Kongelige Helsedepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Helsedepartementet	
Saksnr.: 200401232	Dok.nr.: 9
Arkivkode: 546.5	Journ.dato: 010604
Avd.: EIA	Saksbeh.: HEF
U.off.:	

Oslo, 28. mai 2004

Deres ref. 200401232-/HEF

HØRING- ENDRING AV FORSKRIFT OM GODTGJØRELSE AV UTGIFTER TIL LEGEHJELP SOM UTFØRES POLIKLINISK VED STATLIGE HELSEINSTITUSJONER OG VED HELSEINSTITUSJONER SOM MOTTAR DRIFTSTILSKUDD FRA REGIONALE HELSEFORETAK. (FOR 2000-12-01 NR. 1389) OG FORSKRIFT OM STØNAD TIL DEKNING AV UTGIFTER TIL UNDERSØKELSE OG BEHANDLING I PRIVATE MEDISINSKE LABORATORIE- OG RØNTGENVIRKSOMHETER. (FOR 2003-06-27 NR. 959)

Helsedepartementet har i sitt høringsnotat av 30.03.04 bedt Laboratorium for Patologi AS om innspill angående endringen i RTV refusjon for offentlige og private laboratorier fra og med 2005 (omtrent halvert utbetaling). Departementets begrunnelse er den betydelige økning som har skjedd i RTV's utbetalinger fra 1997 til 2002 hvor refusjonsutgiftene for røntgenundersøkelser nesten er fordoblet og hvor laboratorieutgiftene generelt er øket med nærmere 50 %, en økning som også har fortsatt i 2003. Årsaken antas både å være et øket prøvevolum samt vridning mot mer kostbare prosedyrer/teknologi. Laboratorium for Patologi AS som diagnostiserer nærmere 20 % av den diagnostiske patologi i Norge, kan vanskelig godta denne begrunnelse.

PRØVETAKNING I PATOLOGI

Det er ofte en betydelig diskrepans mellom den kliniske vurdering og de patologiske funn. Diagnostisk patologi er derfor en nøkkelfaktor ikke bare overfor kreftsykdommer der den patologiske diagnostikk er den helt avgjørende faktor, men ved alle sykdommer der diagnostiske biopsier kan avdekke sykdommens natur.

En liberal prøvetakning er nødvendig for å forsikre innsendende lege at hun eller han ikke overser en alvorlig eller behandlingstrengende tilstand med de følger dette kan få både for pasient og lege. Det patologiske laboratorium har ingen innflytelse over selve prøvetakningen, den er utelukkende styrt av rekvirerende leger og institusjoner.

ANTALL PRØVER

Til tross for sin nøkkelrolle i både kreftdiagnostikk og oppklaring av andre sykdomsprosesser har prøvetallet i diagnostisk patologi vært mer eller mindre konstant i de siste 12 – 15 år (900 000 prøver/år). Etter innføringen av den systematiske masseundersøkelse for livmorhalskreft har det i de senere år også vært en klar reduksjon i antall prøver. Laboratorium for Patologi AS har i samme tidsperiode hatt omtrent samme prøveantall (ca. 160 – 170 000 prøver/år) og er Norges største laboratorium også med hensyn til kreftdiagnoser.

KOMPLEKSE OG RESURSKREVENDE PRØVER

Spesialundersøkelser (elektronmikroskopi, molekylærpatologi samt væskestrømsmålinger, DNA-analyser av celler etc.) utføres praktisk talt utelukkende på universitets- og regionslaboratoriene som ledd i deres forskning og implementering av ny viten og undersøkelsesteknikk, mens spesialdiagnostikk som obduksjoner, nevropatologi og hurtigprøver (frysesnitt) bare utføres på offentlige laboratorier. Til sammen utgjør disse prøvene < 2 % av det samlede prøvevolum i Norge.

KOSTBARE PROSEDYRER

Bortsett fra spesialteknikkene/prøvene dreier dette innen diagnostisk patologi først og fremst om immunhistologiske undersøkelser. Av de 22 000 årlige undersøkelser utføres 15 000 på regionslaboratoriene og 7 000 på fylkeslaboratoriene. Mellom 8 – 15 % av alle deres vevsprøver blir underkastet denne undersøkelse. Laboratorium for Patologi AS utfører slike undersøkelser på < 2 % av ca 45 000 vevsprøver.

TAKSTER I DIAGNOSTISK PATOLOGI

Det finnes en betydelig forskjell både i takstsystemene og i deres nivå mellom offentlige og private laboratorier, selv for identiske prøver med opptil 50 % lavere takster for private. Det har praktisk talt heller ikke vært noen endringer i refusjonstakstene (RTV) i patologi i de siste 10 år, prisindeks og legenes og bioingeniørenes betydelige lønnsøkning til tross.

SAMMENLIGNING MELLOM OMKOSTNINGSNIVÅET I OFFENTLIGE OG PRIVATE LABORATORIER

Sammenligninger er beheftet med usikkerhet, især har det vært problematisk å skaffe sammenlignbare utgiftstall for de offentlige laboratoriers drifts- og investeringsutgifter. Lønnsutgiftene er derfor lagt til grunn (*vedlegg 1*).

FORSKNING OG UNDERVISNING

Forskjell mellom offentlige og private laboratoriers omkostningsnivå henføres ofte til forskning og undervisning, især utdanningen av assistentleger til spesialister. Selv om fylkeslaboratoriene i dag utdanner speisalister, kan ikke dette forklare den store forskjell som det er i antall bioingeniører og annet personale som vanligvis verken er knyttet til forskning eller undervisning.

UNDERVISNING

Laboratorium for Patologi AS har gjentatte ganger tilbudt å delta i utdanningen av assistentleger i gynekologisk cytologi. Årlig diagnostiserer Laboratorium for Patologi AS 25 % av all gynekologisk cytologi i Norge og i tillegg ca. 2 500 – 3 000 cervixbiopsier fra samme pasientgruppe. Undervisningen skulle ledes og utføres av overlegene ved gynekologisk patologiseksjon ved DNR som med 5 – 6 overleger er Norges fremste cytologiske avdeling innen gynekologisk patologi og forskning. Den norske Lægeforening og den norske patologiforening (spesialistutvalget) har ikke besvart søknaden eller begrunnet dette.

FORSKNING

Forskning er i all hovedsak knyttet til universitetslaboratoriene og er der utført av universitets- og forskningsansatt personell. Bare i beskjeden grad skjer det forskning ved fylkeslaboratoriene. Laboratorium for Patologi AS har Norges største biobank med prøver helt tilbake fra 1930-årene, i alt ca. 6 millioner prøver. Laboratorium for Patologi AS har hele tiden stilt dette materiale til disposisjon for Krefregisteret uten omkostninger. Spesialundersøkelser som blant annet undersøkelse av Humant Papilloma Virus (HPV) i livmorhalsen er foretatt i samarbeid med Det norske Radiumhospital og Rikshospitalet. Videre har vi undersøkt behandlingsresultat ved tykktarmskreft i samarbeid med Haukeland Sykehus.

DISKUSJON

Departementet fremhever at avtalen mellom RHF og et laboratorium skal baseres på konkurranse i henhold til reglene om offentlige anskaffelser og ha en langsiktig karakter. I stortingsmelding nr. 5 (2003-2004) poengteres det at de private laboratorier skal ha likeverdige vilkår med de offentlige. For Laboratorium for Patologi AS er det uten betydning om refusjonen for patologisk diagnostikk kommer via de enkelte helseforetak eller igjennom RTV, bare den samlede inntektssum fra RTV og de enkelte RHF svarer til dagen inntektsnivå, kfr. nedenfor.

Laboratorium for Patologi AS har også forståelse for Departementets ønske om kontroll av prøvebruken som en viktig faktor i RHF økonomistyring. I diagnostisk patologi har det imidlertid ikke vært:

- ✚ noen prøvetallsøkning
- ✚ noen vridning til kostbare prosedyrer/undersøkelser
- ✚ Laboratorium for Patologi AS har ikke utført slike undersøkelser

Spesialprøvene og spesialteknikkene er bare knyttet til de offentlige laboratorier, først og fremst til universitets- og regionallaboratoriene (uten at Laboratorium for Patologi AS av den grunn anser slike undersøkelser som overflødige).

Omkostningsøkningen i laboratoriefagene ligger i all hovedsak på røntgeninstituttene og blodprøveanalysene ved de klinisk-kjemiske laboratorier. Laboratorium for Patologi AS anser at når laboratoriet skal trekkes inn i RTV reformen, er dette langt på veg ”å rette baker for smed”, (vedlegg 1).

PRØVEMOTTAK UTEN AVTALE

Omleggingen av RTV refusjonen er ikke bare knyttet til takstnivå, men også at det enkelte laboratorium må ha en avtale med pasientenes RHF. I dag har Laboratorium for Patologi AS bare formell avtale med Helse-Øst RHF. Laboratorium for Patologi AS har i dag ingen formell avtale med Helse-Vest RHF, selv om vår diagnostikk dekkes etter tidligere avtale.

Helse-Sør RHF har gjentatte ganger ovenfor Laboratorium for Patologi AS anført at patologiske tjenester skulle konkurransenutsettes noe som enda ikke er blitt iverksatt. Det er neppe kapasitet ved laboratoriene i Helse-Sør RHF til å utføre de ca. 30 000 prøvene Laboratorium for Patologi AS har utført (uten refusjon fra RHF). Hvis bruk av eksisterende bemanningsforhold i Helse-Sør RHF legges til grunn, ville utførelse av disse 30 000 prøver bare i lønnsomkostninger beløpe seg til ca. 12 millioner kr, hertil kommer alle driftsutgifter og investeringskostnader. Ved utførelse av de samme prøver ved Laboratorium for Patologi AS ville totalkostnadene beløpe seg til ca. 5 millioner kroner. Både Helse-Midt-Norge RHF og Helse-Nord RHF har konsekvent avslått en hver betaling (utenom RTV refusjonen) for de prøver Laboratorium for Patologi AS har utført for pasienter fra disse regionene. Patologilaboratoriene har ingen egenandel fra pasientene.

Postadresse :

Postboks 6727 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse :

Peder Claussøns gate 5

Telefon : 22 20 33 48

Telefax : 22 11 48 72

www.lfp.no

Org.nummer: 919441283

Bankgiro: 7029.05.11737

lfp@lfp.no

Laboratorium for Patologi AS har tidligere tatt opp problemet med prøver fra regioner uten avtale med Departementet: Når en prøve først er sendt til laboratoriet, kan den ikke stoppes før den er pakket opp og identifisert. Tilbakesendelse er da ikke aktuelt (forbytningsfare). Destruksjon av prøvene er verken etisk forsvarlig eller akseptabelt (ofte prøver tatt med store omkostninger for helsevesenet og den enkelte pasient) og hvor forandringene kan være de eneste som finnes (for eksempel en usikker føflekk). Selv om Laboratorium for Patologi AS ikke setter pris på å utføre diagnostikk uten betaling, er dette bedre enn de problemer både pasient og innsendende lege kan komme i ved evt. destruksjon av de innsendte prøver.

Årsaken til at Laboratorium for Patologi AS mottar prøver fra RHF uten avtale er først og fremst manglende service og lange svartider ved enkelte offentlige patologilaboratorier slik at pasienter må vente på svar og innsendende leger har problem med avtaler om etterkontroll av den enkelte pasient, dels ønske om spesialkompetanse innen særfelt av Laboratorium for Patologi AS's diagnostikk (dermatopatologi, leverpatologi, odontologi, etc.).

KONKLUSJON

Departementet har i sitt notat understreket at avtalen mellom RHF og et laboratorium skal baseres på konkurranse i henhold til reglene for offentlige anskaffelser og ha en langsiktig karakter. I Stortingsmelding nr. 5 (2003-2004) poengteres det at de private laboratorier skal ha likeverdige vilkår med de offentlige. Til tross for dette har de enkelte helseregioner har vist liten villighet til å inngå avtaler. Etter Laboratorium for Patologi AS's oppfatning er det lite rimelig at regionale helseforetak ved å unnslå seg avtale kan blokkere både for Departementets og Stortingets klare intensjoner om likeverdige vilkår.

Det har heller ikke skjedd noen økning i antall patologiprøver, ei heller noen vridning til mer omkostningsfylte prøver (utover den offentlige laboratorier selv medfører). En halvering av RTV utbetalingen til private laboratorier vil heller ikke endre årsakene til prøvestrømmen og er derfor uegnet instrument til dette.

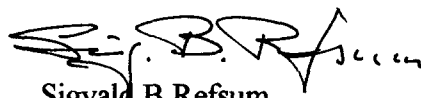
Opprettholdes kravene halvering av RTV refusjonene og at det må foreligge en avtale med pasientens lokale RHF, vil dette:

- ✚ **for Laboratorium for Patologi AS på sikt umuliggjøre privat laboratoriedrift**
- ✚ **for samfunnet medføre en 5-dobling av patologikutgiftene foruten at det må skje en laboratorieutbygning som samlet omtrent vil svar til Gades institutt og St.Olavs Hospital patologilaboratorium eller til 6 av de tidligere fylkeslaboratoriene.**

Laboratorium for Patologi AS ber derfor Helsedepartementet på nytt å vurdere det nye regelverk (både halvert RTV takst og krav om avtale med RHF), både sett i lys av RHF-enes manglende vilje til avtale, tross Storting og Departementets intensjoner, og ikke minst de økonomiske realiteter dette vil kunne utløse.

Med vennlig hilsen
LABORATORIUM FOR PATOLOGI AS

Margareta Holtoug
Adm. direktør

Sigvald B. Refsum
Styreformann/sjefslege